

	<p>Վարչության որոշում «Բրոքերային ծառայությունների մատուցման և բրոքերային հաշիվների սպասարկման պայմանագրի» և «Ֆինանսական շուկայում գործունեության ընթացքում հաճախորդի համար հնարավոր ռիսկերի հայտարարագրի» օրինակելի ձևերը հաստատելու մասին</p>	<p>Կոդ: ՀՎԾ/ՈՐՎ0200 - 02 Խմբագրություն: 01 Դաս: ՀՊ Ամսաթիվ: «14» հունիս 2021թ.</p>
---	--	---

Հավելված 2

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՀԱՃԱԽՈՐԴԻ ՀԱՄԱՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՌԻՍԿԵՐԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԳԻՐ

1. Սույն հայտարարագիրը ներառում է ռիսկերի նկարագրությունը, որոնք կարող են ի հայտ գալ ֆինանսական շուկայում գործունեության ժամանակ:
2. Սույն հայտարարագրում օգտագործվող հասկացություններն ունեն «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով, այլ օրենքներով և նորմատիվ իրավական ակտերով, ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ կամ Բրոքեր) կողմից հաստատված Բրոքերային ծառայությունների մատուցման ընթացակարգով (այսուհետ՝ Ընթացակարգ) սահմանված և դրանցում կիրառվող իմաստը, եթե այլ բան ակնհայտորեն և միանշանակորեն չի բխում կոնկրետ հասկացության կիրառման մասնավոր դեպքից: Սույն հայտարարագրի դրույթները մեկնաբանելիս գերակա են Ընթացակարգով սահմանված հասկացությունները:
3. Այլ հասկացությունները, որոնք օգտագործվում են սույն հայտարարագրում, սակայն սահմանված չեն սույն հայտարարագրի 2-րդ կետում նշված ակտերում, մեկնաբանվում են՝ հիմնվելով դրանց կիրառման գործարար շրջանառության սովորույթների և միջազգային փորձի վրա:
4. Հաճախորդի կողմից սույն հայտարարագրին ծանոթանալու փաստը հավաստվում է Բանկի հետ Բրոքերային ծառայությունների մատուցման և բրոքերային հաշիվների սպասարկման պայմանագրի ստորագրմամբ: Հաճախորդը գիտակցում և ընդունում է շուկայում Ֆինանսական գործիքներով գործունեության ընթացքում ներքոնշյալ հնարավոր ռիսկերը, ինչպես նաև այլ ռիսկեր, որոնք կարող են ծագել Ֆինանսական գործիքներում ներդրումների ժամանակ:
5. Ֆինանսական գործիքներում ներդրումները երաշխավորված չեն ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի միջոցներով:
6. Սույն հայտարարագրի իմաստով Ֆինանսական գործիքներով շուկայում գործունեության ընթացքում «ռիսկեր» հասկացությունը ներառում է որոշակի դեպքերի, իրավիճակների կամ գործընթացների ի հայտ գալու հնարավորություն, որոնք հանգեցնում են կամ կարող են բերել Հաճախորդի ակտիվների կորստի:
7. Սույն հայտարարագրի 6-րդ կետում նշված դեպքերի, իրավիճակների և գործընթացների բազմազանության պատճառով, սույն հայտարարագրում թվարկված ռիսկերն ամբողջական չեն և չեն բացահայտում ռիսկերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը՝ կապված Ֆինանսական գործիքներով շուկայում ներդրումների հետ: Սույն հայտարարագրի նպատակն է Հաճախորդին օգնել հասկանալու Ֆինանսական գործիքներով շուկայում ներդրումների հետ կապված ռիսկերը, դրանց

ընդունելիության աստիճանի գնահատումը և սեփական ֆինանսական հնարավորությունների ու նպատակների իրական գնահատումը:

8. Սույն հայտարարագրի նպատակը Հաճախորդին արժեթղթերի շուկայում ներդրումներ կատարելուց հրաժարվելու հորդորը չէ, այլ օգնել Հաճախորդին, ճիշտ գնահատել ռիսկերն այդ գործունեության ոլորտում և պատասխանատվության բարձր զգացումով մոտենալ ներդրումային ռազմավարության որոշման հարցերին:
9. Բանկը չի երաշխավորում եկամուտների ստացում Հաճախորդի համար, Ֆինանսական գործիքներով շուկայում Հաճախորդի հանձնարարականներով իրականացված գործարքներից: Հաճախորդը ինքնուրույնաբար է որոշում կայացնում Ֆինանսական գործիքներով շուկայում կատարված գործարքների և ներդրումային ռազմավարության ընտրության վերաբերյալ:
10. Ֆինանսական գործիքներով շուկայում գործարքները կարող են բերել ֆինանսական կորուստների: Նախորդ փորձն ու փորձառությունը չի երաշխավորում ապագայի ֆինանսական արդյունքներ: Այլ անձանց մոտ ֆինանսական հաջողությունները չեն երաշխավորում նույնպիսի արդյունքներ Հաճախորդի համար:
11. Ոչ բավարար ծածկույթով գործարքներով առևտրի (Margin Trading) պայմաններով գործառնությունների իրականացման ընթացքում գնի և փոխարժեքի՝ անգամ համեմատաբար փոքր տատանումները կարող են էապես անդրադառնալ հաճախորդի առևտրային հաշվի վրա, ինչը պայմանավորված է միջոցների փոխառման լծակի էֆեկտով: Շուկայի անբարենպաստ փոփոխությունների դեպքում հաճախորդը կարող է կրել վնասներ, որոնց չափը անսահմանափակ է և կարող է գերազանցել թե բրոքերային հաշվին սկզբնապես մուտքագրված գումարին և ցանկացած այլ լրացուցիչ գումարների, որոնք կարող են մուտքագրվել հաշվին բաց դիրքերի պահպանման համար:
12. Բոլոր ռիսկերի գնահատման, ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման և առևտրային ռազմավարության ընտրության ողջ պատասխանատվությունը կրում է Հաճախորդը:

Ներդրումների հետ կապված ռիսկերի նկարագրությունը

Ըստ ներդրողի և ռիսկի աղբյուրի կապի.

- անմիջական – ռիսկի աղբյուրն իրավական հարաբերություններով ուղղակիորեն կապված է ներդրողի հետ:
- միջնորդավորված - ռիսկի աղբյուրն իրավական հարաբերություններով անմիջականորեն կապված չէ ներդրողի հետ, սակայն ռիսկի աղբյուրի մոտ անբարենպաստ հանգամանքների ի հայտ գալն իր հետևից առաջացնում է իրար հաջորդող իրադարձությունների շղթա, որն էլ վերջին հաշվով, հանգեցնում է ներդրողի միջոցների և/կամ եկամտի կորստի:

Ըստ ռիսկի գործոնների.

- **տնտեսական** - անբարենպաստ տնտեսական իրադարձությունների ի հայտ գալու ռիսկ: Անհրաժեշտ է նշել հետևյալ տնտեսական ռիսկերը՝ տոկոսադրույքի,

գործընկերոջ կողմից իր պարտականությունների չկատարում և դրա հետ կապված կորուստներ ներդրողի մոտ, օրինակ՝ դեֆոլտ, արժեթղթերի գնորդի անվճարունակությունը, թողարկողի անվճարունակությունը, բանկի անվճարունակությունը և այլն.

- **իրավական** փոփոխությունների ռիսկ՝ արժեթղթերում ներդրումներից հնարավոր կորուստների առաջացում՝ կապված նոր օրենսդրական ակտերի ընդունման կամ էական օրենսդրական ակտերի (այդ թվում՝ նաև հարկային) փոփոխության հետ: Օրենսդրական ռիսկը ներառում է նաև արժեթղթերի շուկայի գործունեությունը կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերի բացակայությամբ պայմանավորված կորուստների հնարավորությունը.
- **սոցիալ-քաղաքական** – պետությունում քաղաքական և տնտեսական արմատական փոփոխությունների ռիսկ (հատկապես երկրի քաղաքական ղեկավարության և այլ մարմինների փոփոխություն), սոցիալական անկայունության ռիսկ (այդ թվում՝ նաև գործադուլներ), ռազմական գործողությունների ռիսկ, ձեռնարկությունների ազգայնացման ռիսկ, հսկվող ձեռնարկությունների և բնական մոնոպոլիաների գործունեության պետական միջամտության ռիսկ (այդ թվում՝ սակագների կարգավորման ճանապարհով).
- **քրեական** – հակաօրենսդրական գործողությունների հետ կապված ռիսկ, օրինակ՝ փաստաթղթային տեսքով թողարկված արժեթղթերի կեղծում, խարդախություն, անթույլատրելի մուտք համակարգչային համակարգեր և այլն: Ներդրողի համար այն հանդիսանում է միջնորդավորված:
- **գործառնական** (տեխնիկական, տեխնոլոգիական, կադրային) – տեղեկատվական, էլեկտրական և այլ համակարգերի անսարքության կամ շուկայի ոչ կատարյալ ենթակառուցվածքով պայմանավորված (այդ թվում՝ գործառնությունների իրականացման տեխնոլոգիաների, կառավարման, հաշվառման և հսկման գործընթացների կամ անձնակազմի գործողության/անգործության) սխալների պատճառով առաջացող ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների ռիսկ: Կարելի է առանձնացնել գործառնական ռիսկի հետևյալ խմբերը՝
  - տեղեկատվական ռիսկեր.
  - էլեկտրական, կոմունիկացիոն համակարգերի օգտագործման ռիսկեր.
  - անվանական արժեթղթերի հաշվառման համակարգի հետ կապված ռիսկեր.
- **տեխնոգեն** – մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացող ռիսկեր՝ վթարներ, հրդեհներ և այլն:
- **բնական** – ռիսկ, որը կախված չէ մարդու գործունեությունից, օրինակ՝ տարերային աղետներ՝ երկրաշարժ, ջրհեղեղ, փոթորիկ և այլն:

Ըստ Ֆինանսական գործիքների տեսակների.

- **բաժնետոմս** - ընկերությունների բաժնետոմսերի հետ սովորական առուվաճառքի գործառնությունները համարվում են սահմանափակ ռիսկով գործառնություններ, այսինքն՝ հաճախորդի կորուստներ կրելու ռիսկը սահմանափակվում է նրա կողմից բաժնետոմսերով գործառնությունների

կատարելու համար ծախսված գումարներով: Սակայն հարկ է հաշվի առնել, որ որոշակի հանգամանքներում կորուստները կարող են առաջանալ համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցում: Մասնավորապես, բաժնետոմսերի շուկայում առկա են ֆինանսական ռիսկեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական գործառնությունների ընթացքում առաջացող շուկայական անբարենպաստ գործոններով պայմանավորված իրական վնասի ռիսկեր: Ֆինանսական ռիսկերը հետևյալն են. արժույթային ռիսկ, իրացվելիության ռիսկ, գնային ռիսկ, թողարկողի անվճարունակության ռիսկ:

- **Ֆյուչերս** - ֆյուչերսներում ներդրումներ կատարելու դեպքում առկա է կարճ ժամանակահատվածում մեծ գումարներ կորցնելու ռիսկ, ընդ որում հնարավոր կորուստների չափը անսահմանափակ է. կորուստները կարող են անգամ գերազանցել Բանկի մոտ բացված հաշվին սկզբնապես մուտքագրված գումարը: Պատճառն այն է, որ ֆյուչերսների առքուվաճառքը ենթադրում է մեծ արժեք ունեցող ակտիվների գծով դիրք բացելու հնարավորություն համեմատաբար փոքր գումարներով, ինչը ստեղծում է թե նվազ միջոցներով առավել մեծ գումարներ շահելու հնարավորություն, և թե ներդրմանն անհամեմատ մեծ գումարներ կորցնելու ռիսկ: Եթե դուք վստահ չեք, որ հնարավոր կլինի արդյոք կառավարել նշված բոլոր ռիսկերը, գերադասելի է ձեռնպահ մնալ արժեթղթերի ֆյուչերսների առքուվաճառքից:
- **օպցիոն** - Օպցիոնները նույնպես դասվում են ռիսկային ֆինանսական գործիքների շարքին, որոնցում ներդրումները և որոնցով գործառնությունները նույնպես ռիսկային են: Օպցիոնների առքուվաճառքին հատուկ ռիսկերը նույնպես ենթադրում են կարճ ժամանակամիջոցում մեծ կորուստներ կրելու հնարավորություն: Օպցիոն պայմանագիր ձեռքբերած անձը շատ կարճ ժամանակահատվածում կարող է կորցնել գնված առքի/վաճառքի օպցիոնի դիմաց վճարված ողջ գումարը կամ անսահմանափակ չափով կորուստներ կրել օպցիոնի կարճ վաճառքի հետևանքով: Այս ռիսկը պայմանավորված է օպցիոնի բնույթով, այն է՝ օպցիոնը հանդիսանում է արժեզրկվող ակտիվ, որն ունի գործողության սահմանափակ ժամկետ և այդ ժամկետը լրանալուց հետո կարող է ամբողջությամբ կորցնել իր արժեքը:
- CFD (Contract For Difference) – CFD-երը նույնպես դասվում են ռիսկային ֆինանսական գործիքների շարքին, որոնցում ներդրումները և որոնցով գործառնությունները նույնպես ռիսկային են: CFD-երի առքուվաճառքին հատուկ ռիսկերը նույնպես ենթադրում են կարճ ժամանակամիջոցում մեծ կորուստներ կրելու հնարավորություն: CFD պայմանագիր ձեռքբերած անձը շատ կարճ ժամանակահատվածում կարող է կորցնել գնված CFD-ի դիմաց ներդրված ողջ գումարը: Այս ռիսկը պայմանավորված է CFD ֆինանսական գործիքի բնույթով:
- **պարտատոմս** - թեև պարտատոմսերը դասվում են զգալիորեն ցածր ռիսկայնություն ունեցող գործիքների շարքին, սակայն ֆինանսական շուկայի

բոլոր գործիքներ նման այն նույնպես պարունակում է իրեն բնորոշ հիմնական
նիսկեր, որոնք են՝

- Շուկայական ռիսկ.
- Թողարկողի անվճարունակության ռիսկ.
- Իրացվելիության ռիսկ և այլ ռիսկեր:

Հաճախորդ՝

(անուն/ազգանուն, անվանում)

_____
(ստորագրություն)

«---» -----ի 20--թ.